

I våras öppnade Socialstyrelsen möjligheten för dem som läst medicin i nio terminer att på dispens få vikariera som läkare. Tidigare gällde tio terminer. Niondeterminarna tar vara på chansen, många har fått dispens.

På Socialstyrelsen berättar Birgitta Läckberg att hon hittills i år haft omkring 610 vikariatsärenden, de flesta precis inför sommaren. Det är en markant ökning jämfört med i fjol då siffran för hela året var runt 300.

I årets siffra finns ungefär 150 utländska läkare som kommer hit år efter år.

– Av de övriga 460 är åtta av tio

Niondeterminarna tar vara på chansen att vikariera

niondeterminare, uppger Birgitta Läckberg, vilket betyder runt 370.

Medicine studerandes ordförande Jonas Andersson var nöjd när reglerna ändrades i våras (vi berättade om det i Läkartidningen nr 14/99). Hans organisation hade då drivit kravet länge. Nu är han ännu mer nöjd och säger:

– Skillnaden i kunskap efter termin nio och tio är väldigt liten. Vi är ju utbildade inom det område vi jobbar, det är ju ett av kraven för att få dispens att vikariera.

– Det är självklart bra att få möjlighet att komma ut och arbeta. Det är

också bra för arbetsgivaren att få möjlighet att se studenterna och vad de går för. Det kan ju ge möjligheter att senare rekrytera dem tillbaka för ett arbete.

Han understryker att de studerande som nu vikarierar fyller en viktig funktion eftersom det är läkarbrist.

Att det blivit lättare att få vikariat i Sverige borde också leda till att färre än tidigare söker sig till Danmark och Norge. Det skulle i sin tur kunna bidra till att minska risken för att de ska lämna vårt land när de har blivit färdiga läkare, menar Jonas Andersson.

Tom Ahlgren

att de har godkänt mig. Men det är ju som läkare jag vill jobba.

När tiden som forskningsassistent tar slut den sista augusti siktar hon på att än en gång göra språkprovet.

– Jag måste respektera den här lagen om att klara provet.

Men hon är lite undrande över att hon och andra utländska läkare med stor erfarenhet inte får dispens att vikariera som läkare medan de som läst medicin nio terminer får det.

– Vi vet ju vad vi gör. Vi riskerar inte patienterna.

»Jag ska jobba som läkare»

Iman Rafi pratar inte bara om sig själv utan även om andra som har läst svenska men kört på språkprovet och som »har ambition att jobba som läkare med mer handledning och mindre lön, det är ok. Men det är jobb inom vårddyrket som behövs så vi får praktisera språk, vårdspråk, svenska rutiner och glömma inte våra kunskaper som vi hade i hemlandet».

Just risken att tappa i medicinskt kunnande ser Iman Rafi som det allvarligaste med att vänta länge på chansen att arbeta som läkare igen. Samtidigt får självförtroendet sig en knäck.

– När jag har fått beskedet att jag klarade inte språkprovet så tappar jag självförtroendet helt. Men efter några dagar bestämmer jag att jag måste göra något – jag måste hitta en lösning.

Trots motigheterna har Iman Rafi nära till skratt och hon är helt inriktad på att inte ge upp:

– Jag ska klara språket för jag ska arbeta som läkare igen – i Sverige. Det är min dröm.

På Socialstyrelsen säger Ann-Britt Nylén att det är oerhört viktigt att de utländska läkarna behärskar svenska

FOTO: HANS RUNESSON

Under tre sommarmånader är Iman Rafi assistent i ett forskningsprojekt om tidig artrit.

språket. Språkprovet är obligatoriskt och man måste klara alla delar i det. Det gäller att kunna läsa och skriva svenska. Men framför allt att kunna prata – att kunna förstå patienterna och att göra sig förstådd hos dem.

Hon berättar att det för en del tar väldigt lång tid, de gör språkprov på språkprov utan att bli godkända.

– Har de inte klarat språkprovet får de aldrig vikariera som läkare. Och de som inte är specialister eller har arbetat fem år inom samma specialitet i hemlandet ska ju också ha klarat kunskapsprovet.

– Men visst kan man förstå reaktionen »jag får inte vikariera fast jag är färdig läkare och så tar ni in medicine studerande».

Tom Ahlgren

Stora neddragningar i Norr

Medicinklinikerna på de 13 sjukhusen i norra Sverige gör stora neddragningar i sommar. Det visar en enkät som Socialstyrelsen i Umeå gjort i Jämtlands, Väster- norrlands, Västerbottens och Norrbottens län.

Medicinklinikerna minskar antalet vårdplatser med mellan 7 och 42 procent under perioden från mitten av juni till mitten av augusti. Flera av dem som stänger mer än var fjärde vårdplats har haft en medelbeläggning på över 100 procent. Det betyder fortsatta överbeläggningar och »reservplatser» vid andra kliniker.

Personalbehoven är täckta till större delen, men det finns inga marginaler. Beredskapen för oförutsedda händelser består av möjligheter till överbeläggning, att omfördela vårdplatser och att dra in semestrar.

Andelen oerfaren personal är stor på sina håll. Fyra kliniker har anställt »dispensläkare», det vill säga medicine studerande. På ett par av dessa kliniker har man minst 30 procent vikarierande sjuksköterskor.

Fem av de som tillfrågats ser risker med patienternas säkerhet på grund av kortare vårdtider och oerfaren personal, men ingen verksamhetschef har presenterat någon egentlig konsekvensanalys.

– Läget är oroande, sammanfattar medicinalrådet Lars Steen, som poängterar att de ansvariga måste följa situationen noga, särskilt med avse-